

Vodice—Sveta gora. Pri Vodicah je sovražnik sicer vdrl v posamezne jarke, a je bil zopet vržen nazaj. Na celi črti smo ostali zmagovalci. Lahom so se njih namere popolnoma izjalovile.

Dne 21. maja.

Po neprestanih sedemdnednih infanterijskih bojih je v pondeljek, dne 21. maja, na severnem delu soške fronte nastopil odmor. Lah je sprevidel, da ne more zlomiti našega vstrajnega odpora in ne more naprej. Samo vzhodno od Gorice so Italijani se poskusili s sunkom, katerega pa so naši z lahkoto odbili. Pri Grazinu je naša napadalna četa privedla iz italijanskih jarkov 1 častnika in 36 mož kot vjetnike. Sovražnik je v svojih brezuspešnih napadih imel grozne izgube. Sedaj morajo Lahi vračati svoje rane in izpopolniti svoje hudo razredčene zbornice. V prednjih italijanskih vrstah se opaža živahno delovanje. Vidi se, da se Italijani pripravljajo na nove boje. Naša artilerija jih pridno moti pri njih delu. Na Krasu postaja artilerijski boj vedno hujši.

Borba za goro Kuk

Vzhodno od Zagore leži 611 metrov visoka gora Kuk, ki je bila dokaj važna postojanka med Gorico in Tolminom. Italijani so se zakleli, da hočejo dobiti to postojanko v svojo last, naj stane, kar hoče. Cele tedne in mesece so na zahodnem pobočju gore vrtali pod zemljo in delali podzemne hodnike. Avstrijska posadka na Kuku je razločno slišala, kako so Lahi ob vzhodu Kuka tolkli pod zemljo. Položaj pa je bil tak, da je našim bilo nemogoče preprečiti italijanske predpriprave. Lahi so takoj ob začetku desete ofenzive navalili z vso artilerijsko in infanterijsko močjo na goro Kuk. Celih pet laških ogromnih kolon je od 13. do 18. maja neprestano noč in dan napadalo naše postojanke na Kuku. Borba je bila grozovita in krvava, kakor je menda ne pomni zgodovina. Laški vjetniki pripovedujejo, da so potočki onstran gore Kuk bili napolnjeni z laškimi mrličji, a v potočkih ni tekla voda, ampak kri laških žrtev. Na tisoče in tisoče Lahov je žrtvovalo na zahodnem pobočju gore svoje življenje. Ko je dne 18. maja bila obramba gore vsled groznega bobnečega ognja in razstreljenih jarkov nemogoča, so jo naši prepustili sovražniku in se ustalili v dolini tesno na vzhodni strani gore.

Italijani izgubili že nad 100.000 mož.

Vojaški strokovnjaki švicarskih listov pišejo, da so Italijani v deseti soški bitki do sedaj izgubili nad 100.000 mož. Italijanske železnice prevažajo samo le ranjence in vojno gradivo.

Laški cilji.

Lahi si v deseti soški bitki niso izbrali Kraške planote ali hribov vzhodno od Gorice za svoje glavne napade, ampak prostor severno od Gorice, med Solkanom in Tolminom, tam, kjer napravi Soča močen ovinek proti zahodu. Izognili so se tudi vpada v Vipavsko dolino južnovzhodno od Gorice, ker so najbrž vedeli, da je ta dolina za nje nastavljena past. Lahibiradi na črti Solkan—Tolmin predrl naše vrste in prodiral naprej ter tako prišli našim četam v Vipavski dolini in na Krasu za hrbet. Kadorni se menda zdi, da bi mu na ta način bilo lažje priti v posest Trsta, kakor pa če bi butal z vso silo ob kraške pečine. Pa ne bo šlo ne na ta, ne na drug način!

Žalostna obletnica.

V sredi med najsrdečjšimi boji desete bitke — slavijo Lahi dveletnico svoje nezvestobe. Dne 23. maja 1915 je Italija napovedala Avstriji vojno. V dveh letih neprestanih bojov so Lahi izgubili nad 600.000 mož. Pridobili pa so za te ogromne žrtve na Krasu 9% km ozemlja, pri Gorici pa so se pomaknili od meje samo za 4—5 km. Naše nove postojanke pri Gorici so oddaljene samo 1500 m od goriške trdnjave. Dalje proti severu pa je pridobitev naravnost skromen.

Pomorska bitka v južni Adriji.

V noči dne 15. maja je trčil oddelek avstrijskega vojnega brodovja v Otrantski morski ožini v južni Adriji na oddelek sovražnih ladij ter uničil 1 italijanskega rušilca, 3 trgovske parnike in 20 oboroženih stražnih parnikov, ter vjel 72 mož angleške posadke. Na povratku so imele naše vojne ladje celo vrsto srditih bojov s trikrat močnejšim sovražnikom. Na dveh sovražnih rušilcih je izbruhnil požar, ena angleška križarka je bila potopljena, dve sta pa bili zadeti z bombami. Vse naše vojne ladje so se polnoštevilno vrnile kot zmagovalke. Naše izgube znašajo samo 15 mož.

Cesar se je brzojavno zahvalil admiralu Njegovanu in vojni mornarici za ta junaški čin naše vojne mornarice in je odlikoval Njegovana z redom železne krone I. vrste z vojnim okraskom.

Na drugih bojiščih.

Na ruski fronti razun artilerijskega ognja na posameznih odsekih nobenih posebnih dogodkov. — Tudi na rumunskem bojišču mir. — Četverosporazum, zlasti Lahi želijo, da bi Rusi tudi pričeli

z ofenzivo proti nam, dosedaj pa se še Rusi in Rumuni niso dosti zmenili za laške želje.

Na macedonskem bojišču razen artilerijskih bojov nobenih važnejših podvzetij. Vsled velikih izgub in neuspehov Sarraillove armade v zadnji ofenzivi baje namerava general Sarraill odstopiti.

Na francoskem bojišču vroči boji pri Arrasu, kjer napadajo Angleži nemške postojanke, in napadi Francozov v zapadni Šampanji severno od mesta Reims. Na ostalem delu fronte zlasti ob reki Mozi hudi artilerijski boji. Angleško-francoske izgube so bile v letošnji pomladanski ofenzivi tako velike, da je vsa severna Francija kakor ogromna vojaška bolnišnica.

Na turških bojiščih razen majhnih spopadov med Rusi in Turki na kavkaški fronti nobenih posebnih vojnih dogodkov.

2.772.000 ton potopljenih.

Od začetka poostrenega podmorskega boja do sedaj so P-čolni, kakor se uradno poroča iz Dunaja, potopili skupno 2.772.000 ton sovražnih in nepristranskih ladij, od teh 1.707.000 ton angleških ladij.

Dva nova sovražnika Nemčije.

Dve srednjeameriški državi sta zopet prekinili svoje zveze z Nemčijo in sicer ljudovladi Honduras in Nicaragua. Obe sta obljubili Zedinjenim državam, da hočeta dati svoje vojaštvo, svojo mornarico in svoje vojno gradivo na razpolago za boj proti Nemčiji.

Dogodki v Rusiji.

Rusija ima novo ministristvo. Predseduje mu dosedanji predsednik knez Lvov. Vojni minister Gučkov in zunanji minister Miljukov sta radi nesoglasja z delavsko-vojaškim odborom odstopila. V ministristvo je vstopilo več socialistov. Zunanji minister je postal 30letni milijonar Tereščenko, vojni in mornariški minister pa socialist Kerenjski. Nova vlada je podala izjavo, v kateri pravi, da je sicer proti vsakemu posebnemu miru, a hoče delovati za splošni mir brez zemeljskih pridobitev in brez vojne odškodnine. Obenem povdarja, da se hoče vojskovati z Nemčijo, da razbremeni Francoze in Angleže na zahodnem bojišču. V državi hoče vsepovsod dati ljudstvu pravice. Sklicati hoče čimprej ustavodajno skupščino, ki bo določila bodočo obliko vlade. — Angleži so baje zasedli s 4000 možmi največje rusko pristanišče v Lednem morju, Arhangelsk, Japonci pa železniško križišče v Mandžuriji Karbin. Če je ta vest resnična, osvetluje nadzorstvo Anglije in Japonske nad Rusijo, katero hočejo, če bo treba, s silo prikleniti na četverosporazum in njegove vojne cilje.

Razne politične vesti.

Hrvatsko-slovenski poslanci dr. Korošec, dr. Krek, profesor Spinčič in dr. Susteršič so bili v torek, dne 22. maja, na posvetu pri ministrskem predsedniku grofu Clam-Martinicu. Naši poslanci so ministrskemu predsedniku obrazložili naše pritožbe in zahteve hrvatskega in slovenskega naroda. Clam-Martinic je glede na delovanje určavnega zbora izjavil, da si vlada želi nujne rešitve državno-zbornskega poslovanja. Vlada bo predložila zbornici celo vrsto socialnopolitičnih in finančnopolitičnih načrtov, ki so zelo važni ter zahtevajo, da jih zbornica nujno reši. Vlada polaga veliko važnost na to, da se bo zbornica bavila z vprašanji o ljudski prehrani. Predložila bo zbornici tudi začasni proračun. Ob tej priliki se bo lahko obširneje razpravljalo o političnih vprašanjih. Ministrski predsednik je povdarjal izvanredne razmere, nastale vsled vojske, ter izrazil upanje, da bo zbornica uvaževala te razmere. Državni zbor bo imel v sredo, dne 30. t. m., svojo prvo sejo. Ni še gotovo, kdo bo postal zbornični predsednik. Poljaki so postali zadnji čas Nemcem in vladi nezvesti in so stopili v opozicijo. Če se bo to poročilo dejansko uresničilo, Poljaki ne bodo glasovali za dr. Gropa kot zborničnega predsednika. Državni zbor bo v prvih sejah po volitvi predsednika razpravljal o raznih vladinih naredbah, izdanih s pomočjo § 14, vršila se bo proračunska razprava, volile se bodo delegacije ter se bo podaljšala doba poslanskih mandatov. Stranke in klubi imajo te dni seje, sestanke in se pogajajo z vlado.

Gospodski zbornica je sklicana za dne 30. maja ob 4. uri popoldne.

Hrvatski sabor bo zopet začel zborovati dne 5. junija. Od srede meseca marca, ko je bilo zasedanje prekinjeno, ni bilo v saboru nobenih sej.

Ogrski ministriški predsednik grof Tisza, ki se je z železno roko več let boril s svojimi političnimi nasprotniki, t. j. z opozicijo v ogrskem državnem zboru, je pred padcem. Včerajšnja poročila iz Dunaja in Budimpešte pravijo, da je grof Tisza predložil cesarju svoje predloge glede spremembe volilne pravice na Ogrskem. Ker opozicija ni zadovoljna s Tiszovimi predlogi, in torej ni upanja, da bi pod Tiszovim vladanjem prišlo do miru med ogrskimi po-

litičnimi strankami, je Tiszovo stališče močno omajano in prerokuje se, da bo Tisza odstopil. Na njegovo mesto bo baje prišlo ministristvo, v katerem bo zastopana tudi opozicija. Celo Tiszovo ministristvo je sklenilo, da poda ostavko.

Naš zunanji minister grof Černin se je mudil te dni v nemškem glavnem stanu, kjer so se vršila važna posvetovanja glede nadaljevanja vojske, o mirovnih pogojih in o poljskem vprašanju.

Nemški državni kancelar Bethman-Holweg je v sredo, dne 16. maja, v nemški državni zbornici imel govor, v katerem je povdarjal, da se nemška vlada ne more izjaviti za sklepanje miru pod pogojem, da se mora odpovedati zemeljskim pridobitvam in vojni odškodnini; pripravljena pa je skleniti z Rusijo mir. Ker četverosporazum noče ugoditi nemškimi mirovnim ponudbam, bo Nemčija nadaljevala vojsko do popolne zmage.

Poljaki vedno glasneje zahtevajo svojo državno neodvisnost. V Poljskem kolu je kakor poroča „Głos Naroda“, poslanec Glombinski stavil predlog, ki zahteva združeno svobodno Poljsko s prostim dohodom do morja. To se pravi: Poljaki zahtevajo, naj se vse dežele, kjer prebivajo Poljaki, torej tudi deli Avstrije in Nemčije, združijo v poljsko kraljestvo. Za kralja si Poljaki želijo avstrijskega princa — najrajši nadvojvoda Karla Stefana, ki je sedaj star 57 let, in je brat nadvojvoda Friderika in Evgena. Poljske želje in zahteve po svobodi postajajo vedno glasneje.

Na Pruskem bodo baje odpravili razlastilni zakon, po katerem so se Poljakom smela posestva „zakonitim“ potom odvzeti in prodati Nemcem. Vlada bi si rada pridobila naklonjenost Poljakov, zato skuša odpraviti vse nasilne navedbe proti poljskemu narodu.

Pritožbe kmetskih živinorejcev.

Maribor, 22. maja 1917.

Preteklo nedeljo, dne 20. maja, se je pri „Gambinu“ vršilo veliko zborovanje živinorejcev iz celega mariborskega političnega okraja. Bilo je gotovo krog 200 najodličnejših kmetskih mož; celo iz lipniškega in ptujskega okraja so prišli. Zborovanje je otvoril in vodil okrajni komisar dr. Krammer.

Najprvo sta govorila odposlanec cesarske namestnice dr. Buchta in ravnatelj živinske vnovčevalnice Schneider. Gospoda iz Gradca sta opisovala zbranim živinorejcem potrebo rekviriranja živine in obljubila, da hočeta želje in pritožbe naših živinorejcev na višjem mestu priporočati v ugodno rešitev. — Za Schneiderjem je dobil besedo urednik Zebot, da, naprosen od slovenskih živinorejcev, pojasni razne pritožbe glede rekviriranja živine. Med splošnim odobravanjem je naš urednik slovensko govoril približno tako-le:

Rekviriranje živine v naši državi ni enakomerno razdeljeno. Na Češkem, na Nižji in Gornji Avstrijskem, na Moravskem in na Ogrskem se oddaja mnogo manj živine kot pri nas. Ogrski sploh pravzaprav ne vedo, kaj je rekviriranje živine. Zahteva naših kmetov je, da naj veljajo za vse jednake dolžnosti. Naši fantje in možje se morajo ravno tako boriti za domovino kakor drugi, če se ne bolj; zakaj torej v gotovih ozirih taka razlika?

Glede rekviriranja živine na Stajerskem, posebno v slovenskem delu dežele, se sliši vsak dan več pritožb. 1. Mesta Maribor, Gradec, Celje in Ptuj so radi svoje lastne uprave (avtonomije) izvzeta od rekviriranja. Meščanom ni treba oddajati živine (Splošni kliči: Skandal! Kje je pravica? Velik nemir.). V mestih je na stotine glav živine, ki bi se lahko rekvirirala. Meščani lahko svojo živino debelijo kakor hočejo in jo celo pod roko prodajo. (Razburjenje.) Graščaki se tudi skušajo na vse mogoče načine izogniti oddaji živine. Govornik je tu imenoval celo vrsto graščakov, n. pr. milijonarja Scherbauma itd. Scherbaumov oskrbnik ima vedno vse polno izgovorov in le redkokrat se zgodi, da pride živina iz Scherbaumovega hleva na oddajni prostor ali pod mesarjevo sekuro. Scherbaum je celo dobil za svojo živino 1½ vagona sena, on je imel še nedavno v Smiklavžu pri Mariboru 6100 kg otrobov, kmet pa jih le s težavo dobi. — Pri graščinah je živina proti oddaji zavarovana še tudi na razne druge načine. En tak slučaj je, da se graščakova živina vpiše kot plemenska čreda („Herdvieh“) v posebno knjižo. Nakupovalci nimajo pravice do te graščakove živine. (Klici: To je skandal!) Naša kmetska zahteva je, da se naj take graščakove predpraviče odpravijo. (Klici: Se morajo odpraviti!)

V bodoče se naj da kmetskim živinorejcem tudi pravica, da bodo soodločevali, koliko živine, katera živina in po kaki ceni se naj odda. Po občinah se naj sestavijo odbori, v katerih naj ne bodo samo le župan in njegovi prijatelji, ampak tudi drugi, posebej manjši posestniki, kateri se bodo med seboj zedinili, katera živina se lažje utrpi, katera ne. Ti odbori naj tudi nadzorujejo, ali se živina graščakov v isti meri rekvirira kot kmetska živina. V prevzemne komisije, ki določajo cene in razvrščajo živino, se